

ХЪРСУЛГРАД

В землището на с. Кипилово, върху югоизточния стъпаловиден склон на високия хребет Хасаря, между притоците на р. Сайганица - Хисар алта и Куру дере се намира крепост, позната под името Сайганско кале. Във вътрешността на крепостта има голям скален масив. През 1986 г., при посещение на участниците в национална научна археологическа конференция, проведена в Сливен, проф. В. Велков изрази становище, че на това място вероятно е имало светилище. Теренно обхождане и оглед на този масив направихме през 2006 г. Намира се на около 10 м северно от останките на църква. Върху северната страна на скалата са изсечени две стъпала с ширина 160 см. Първото е високо 40 см с отстъп 20 см, а второто е високо 19 см с отстъп 30 см. Стъпалата водят до равна площадка, която е очертана с изсичане от основния масив на скалата на запад с височина около 20 см. Площадката е широка 210 см и дълга 400 см върху нея се намира елипсовидна дупка с дължина 32 см, шир. 23 см и дълбочина 70 см с ниво на водата в нея 25 см. Преди стъпалото има друга дупка с размери: дълб. 60 см, шир. 55 см, дълж. 70 см.

От тази площадка в посока изток - югоизток се стига до стъпало, което отвежда до втора площадка, изсечена в скалата. Стъпалото е високо 35 см. Ширината на площадката е 300 см, а дължината - 590 см. На около 110 см от стъпалото на площадката има малка елипсовидна дупка с разм. 13-8 см с дълб. 43 см с вероятност в нея да е имало дървена подпора.

В югоизточния край на скалата от площадката се спуска улей, водещ към голяма скална ниша с формата на вулва, „гледаща“ на югоизток, с разм. 215-60 см с дълбочина 225 см пълна с вода и шума. Вероятно е налице естествено образувание с допълнителна обработка от човешка ръка с определена цел. За това говори наличието в долната част на „вулвата“ изсечено тунелче, преминаващо в улей, по който се